

No: 389 – Menş e adı

BÜNYAN GİLABURUSU

Tescil Ettiren

BÜNYAN BELEDİYE BAŞKANLIĞI

Bu coğrafi iş aret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 16.02.2017 tarihinden itibaren korunmak üzere 22.10.2018 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	: 389
Tescil Tarihi	: 22.10.2018
Başvuru No	: C2017/011
Başvuru Tarihi	: 16.02.2017
Coğrafi İşaretin Adı	: Bünyan Gilaburusu
Ürünün Adı	: Gilaburu / İşlenmiş ve işlenmemiş meyve ve sebzeler ile mantarlar
Coğrafi İşaretin Türü	: Menşe adı
Tescil Ettiren	: Bünyan Belediye Başkanlığı
Tescil Ettirenin Adresi	: Şehit Dursun Ergen Cad. Belediye Binası No: 4 KAYSERİ
Coğrafi Sınır	: Kayseri İli Bünyan İlçesi
Kullanım Biçimi	: Markayla birlikte ürün ambalajı üzerinde aşağıdaki logo kullanılmalıdır.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Gilaburu, latince ismi *Viburnum opulus*, Anadolu'da doğal olarak bulunan yabani meyvedir. Bünyan'da yetişen gilaburu ise diğerlerine göre daha sulu, iri taneli ve kırmızı renklidir. Bünyan Gilaburusu ağaçları çalı görünümünde, boyu 3,5 m. ila 4,5 m. kadar ulaşan küçük bir ağaçtır. Ağaç başına meyve verimliliği yaklaşık 15-25 kg'dır. Dikimden 3 ila 4 yıl sonra meyve vermeye başlar. Yaz sonunda küresel şekilde, demet halinde meyveleri oluşur. Her demet yaklaşık 35-50 meyve barındırır. Meyve suyu verimliliği % 60-70 civarındadır. Bünyan Gilaburusu çapı 8,5 - 9 mm ağırlığı 0,72 g yoğunluğu 0,0416 g/cm³, tane ağırlığı (100 tanesi) 72 – 90 g arası, çekirdek ağırlığı (100 tane) ise 3,5 – 5 g arası değişmektedir.

Bünyan bölgesi karasal iklimin etkisinde yazları sıcak ve kurak, kışları soğuk ve sert geçmektedir. Özellikle Aralık-Ocak-Şubat aylarında ortalama hava sıcaklığının -10°C'nin altına düşmesi, gilaburu bitkilerinin tomurcuklanması ve verimli olması için belli düşük sıcaklık değerleri altında geçirmesi gerekir. Aynı zamanda meyve olgunlaşması döneminde (Ağustos-Ekim ayları) sıcaklık ortalamasının 25-30°C civarında olması meyvenin aromasının oluşmasında büyük etkisi vardır. Bünyan ilçesinin ve mahallerinin yüksekliğin fazla olması ve gece-gündüz sıcaklık farkının (Gece: 5°- Gündüz: 25-30°C) fazla olması, meyve renginin daha kırmızı olmasına sebep olmakta, aroma, tat ve ekşi acılığının oluşmasına olumlu yönde etki etmektedir.

Bünyan Gilaburusu, 10 - 12 yaşında olan ağacın yüksekliği 350 cm, gövde uzunluğu 81 cm, gövde kalınlığı ise 26 cm'dir. Gövde çok dallı taç şekli dağınık, gövde açık kahve renkli ve ana dalları gri olan ağacın farklı kalınlıklarda 8 tane tip sürgünü vardır. Karşılıklı dizilmiş olan yapraklar 3-5 parçalı palmet şeklinde olup kenarları düzensiz dışlıdır. Koyu yeşil renkli olan yapraklar sonbaharda kızıla dönmektedir. Bünyan Gilaburusunun çiçek şekli birleşik şemsiye olup, her bir çiçek durumu 5-10 cm çapındadır. Dış kısımdaki verimsiz çiçekler 15-20 mm çapında beyaz renkli ve gösterişlidir. İç kısımdaki verimli çiçekler ise açık yeşilimsi beyaz renkli çatı şekilli ve 5-6 mm çapındadır. Bir çiçek durumunda 11-18 verimsiz çiçek ile 350-550 verimli çiçek bulunmaktadır. Her bir çiçek durumu 25-50 meyveli olup, bu meyve salkımı oluşturmaktadır. Bünyan Gilaburusunun gösterişli beyaz çiçekleri, parlak kırmızı meyveleri ve sonbaharda kızıla dönen yaprakları ile süs bitkisi olarak da yetiştirilmektedir.

Bünyan Gilaburusu, Çiçek salkımlarının belirginleşmesi 25 Nisan olurken, çiçek gözlerinin kabarması 10 Mayıs, çiçeklenme başlangıcı 18 Mayıs, tam çiçeklenme 23 Mayıs, çiçeklenme sonu 2 Haziran, meyveler ise 8 Ekim'de olgunlaşmaktadır.

Önceden yeşil olan meyveler olgunlaşmadan 1 ay kadar önce açık sarı olmakta, olgunlaştıkların da ise parlak kırmızı olmaktadır. Meyve tek çekirdekli olup, çekirdek disk şeklinde ve beyaz renklidir. Meyve tam olgunlaştığında tamamen kırmızı olup kokusuz ve lezzetsizdir.

Bileşimi:

Bünyan Gilaburusun içindeki kimyasal bileşim oranları şu şekildedir.

Ham protein	% 6,60 - %6,80	Asitlik	% 1,50 - %1,70
Ham yağ	% 6,40 - %6,60	Su	% 86,70 - %86,90
İndirgen şeker	% 5,70 - %5,90	Suda Çözünür kuru madde	% 7,70 - %7,90
Ham selüloz	% 19,70 - %19,90	Askorbik asit	550 – 570 mg/kg
pH	3,1 – 3,5	Kül	% 2,60 - %2,70
Kalsiyum (Ca)	60,30 – 60,40 mg/kg	Magnezyum (Mg)	60,60 – 60,90 mg/kg
Demir (Fe)	3,30 – 3,50 mg/kg	Sodyum (Na)	402,0 – 403,0 mg/kg
Bakır (Cu)	0,80 – 0,90 mg/kg	Potasyum (K)	2470 - 2475 mg/kg
Çinko (Zn)	4,8 – 5,2 mg/kg		

Bünyan Gilaburusu, bölge adaptasyonu, fizyolojik gelişimi ve ekonomik ömrü üst seviyede olan ürünümüzdür. Peryodisite göstermez ve genellikle istikrarlı bir verim sürecine sahiptir.

Bünyan'ın güneyinde yer alan ve oluşturduğu mikroklima iklimi nedeniyle Bünyan Gilaburusunun istediği uygun ortam oluşmakta (ısı, nem, yağış, güneşlenme, soğuklanma, isteği ve don zararı gibi) ve Bünyan Gilaburusu hasat zamanının belirlenmesinde meyve renginin koyu kırmızı olması esas alınmaktadır. Meyve sertliğinin yumuşaması meyve büyüklüğünün 8,5 – 9 mm çapında olması ve meyve aromasının acımsı-ekşimsi bir tatta olması gibi özellikler aranır. Hasat işlemi, demet halindeki gilaburuların tek tek elle toplanması şeklindedir. Hasattan sonra ürünler kasalara yerleştirilerek ezilmemesine ve deforme olmamasına dikkat edilir.

Bünyan Gilaburusunun benzeri gilaburularla karşılaştırılması sonucunda farkları açıkça görülebilmektedir. Karşılaştırma sonucuna göre yıllık ürün miktarı Bünyan 15-25 kg, Gemerek 8,5-10 kg, Akkışla 10-15 kg, bir demeteki meyve miktarı Bünyan 35-50 adet, Gemerek 30-40 adet, Akkışla 32-40 adet, meyve ağırlığı 100 tanede Bünyan 72-90 gr, Gemerek 70-84 gr, Akkışla 68-82 gr, meyve çekirdek ağırlığı 100 tanede 3,5-5 gr, Gemerek 3,2-4,3 gr, Akkışla 3,4-4,4 gr, meyve büyüklüğü Bünyan 8,5-9 mm, Gemerek 7,2-8 mm, Akkışla 7,5-8,3 mm, meyve suyu verimliliği 1 kg için Bünyan %60-70, Gemerek %43-50, Akkışla %50-55 olarak değerlendirmeler yapılmıştır.

Üretim Metodu:

Toprak Özellikleri:

Bünyan Gilaburusu 1. ve 2. sınıf sulu tarım arazilerinin sınırlarında ve dere kenarlarında, Bahçelerin sulama arkları kenarlarında çoğunluğu yabancı olarak yetişmektedir.

Bünyan topraklarının su ile doymuşluk oranının %60 - %65 olduğu ve bünye ile ilişkilendirildiğinde killi tınlı, toplam tuz (EC) 0,02 olduğu ve tuzsuz, suya doymuş toprakta pH 7,72 hafif alkali, kireç CaCO₃ miktarının %49-%50 çok fazla kireçli, organik madde miktarının %4,47-%4,57 olduğu ve yüksek organik madde özelliği gösteren, kg/da P₂O₅ içeriği 7,68 olduğu orta, kg/da K₂O içeriği 135,91 olduğu çok yüksek toprak sınıfında yer almaktadır.

Bahçenin Kurulması:

Bünyan Gilaburusu ağaçlarının yetiştiriciliğinde budamada kesilen şıvgınlar ve köklerinden oluşan sürgünler kullanılmaktadır. Bünyan Gilaburusu ağacı dikim işlemleri için, toprak işleme, Mart-Nisan aylarında yapılır. Toprak hazırlığının bitimine doğru yetiştirilecek gilaburu fidanları temin edilir ve dikim yerleri, 2,5 - 3 metre işaretlenir. Bitkilerin düzenli olarak yerleştirildiği sıralar toprak yapısı, bitki gelişim durumu gibi faktörler göz önüne alınarak belirlenir. Dikim yerleri işaretlendikten sonra, 50 cm derinliğinde dikim çukurları açılarak, dikim esnasında çukurun dibine yanmış organik gübre karıştırılmış toprak harç edilerek konulur. Daha sonra fidanın boğaz kısmı toprak hizasına gelecek şekilde dikilip toprakla sıkıştırılır ve hemen ardından can suyu verilir.

Gilaburu fidanı dikilirken, dikimden sonra çukurun etrafında çanak oluşturularak Gilaburu fidanı için gerekli suyun alınmasına yardımcı olunmalıdır.

Yaz aylarında ilk gelişme yılında kök bölgesinin nemli tutulmasını sağlayacak sıklıkta sulama yapılması gerekir. Sulamanın uygun olan yerlerde salma su ile uygun olmayan yerlerde damlama usulü sulama ile yapılması sağlanır.

Bünyan Gilaburusu ağaçlarının Bünyan bölgesinde hâlihazırda bulunan gilaburu ağaçlarından budama döneminde alınan şıvgınlar ve çeliklerin ortasında bulunan yumuşak dokuya arpa tanesi konularak suda bekletilerek çillenmesi sağlanır, uygun gördüğü yerlere dikilmesi suretiyle yeni ağaçlar yetiştirilmektedir. Meyve verimi ve kalitesinin fazla olması için bu tercihte sağlıklı olanlar özenle seçilir. Toprak yapısının, sulu arazi olmasına dikkat edilmektedir.

Bünyan gilaburusu, fidanların dikildiği ilk yıl bakım işlemleri yapılır. İkinci yılda Bünyan Gilaburusu ağaçları biraz olgunlaşmıştır ve gövde uzamıştır. Bünyan Gilaburusu ağaçları yeterli uzunluğa geldiğinde bakım, koruma ve şekillendirme işlemleri yapılır. Üçüncü ve dördüncü yılda bakım, koruma ve şekillendirme işlemlerine devam edilerek, Bünyan Gilaburusu ağaçları tüm gelişmelerini tamamladıktan sonra ürün almaya başlanır. Gilaburu ağaçlarının çiçeklenme zamanı (Nisan Ayı) yapraklarında ve ağaç diplerinde haşere görüldüğü zaman mosetam 20 SP ilaç 100 litre suya 25 gram karıştırılarak ilaçlama makinası yardımıyla yapraklara ve ağaç diplerine uygulanması sağlanır. Mosetam 20 SP ilaç senede 1 defa kullanımı gerçekleştirilmektedir. Meyve zamanı kesinlikle ilaç kullanılmamaktadır. Bu temel bakım ve koruma işlemleri yapılarak yıllar boyunca kaliteli ürün elde edilmesi amaçlanır.

Bünyan gilaburusu ağaçlarının büyümesi, Haziran–Eylül ayları arasında bolca sulama yapılır. Sulamada klasik salma sulama veya damlama sulama yöntemi uygulanır. Meyve gelişmesi, çiçek oluşumunun başlamasıyla karakterize edilir. Tam çiçeklenme, tozlaşma, dölllenme ve meyve tutumu ile ürün oluşmaktadır. Bünyan yöresinde iklim koşullarına bağlı olarak tam çiçeklenme dönemi Mayıs ayında gerçekleşmektedir.

Sonbaharda sürümden sonra 2,5-3 ton/da organik gübre atılarak toprağa karıştırılmalıdır. Gübreleme son baharda hasattan sonrada yapılabilir, Gübrenin bitki köklerini sıcak tutması ve soğuktan koruması ve yeni yılda daha verimli ürün alınması amaçlanır.

Bünyan Gilaburusunun en çok kullanıldığı alan meyve suyudur. Gilaburu meyvesi (gilaburu) ağacından toplandıktan sonra, muhafaza edildiği 5 lt kaplarda 2,5 kg Gilaburu meyvesi eklenir ve üzerine 3 lt içme suyu eklenerek su içerisinde en az 1,5 – 2 ay süre ile bekletilir. Gilaburu meyvelerinin bekletildiği suya başka bir şey katılmaz. Bekleyen Gilaburu meyvesi su içerisinde (su sıcaklığı 0-15 °C arasında olmalı) serin ve güneş görmeyen bir yerde muhafaza edilmesi kaydı ile 10-11 ay tazeliğini koruyabilir. Havaaların sıcak olduğu yaz aylarında buzdolabında muhafaza edilir.

Denetleme:

Bünyan Gilaburusunun üretim ve pazarlanmasında denetim mekanizması; Bünyan Kaymakamlığı, Bünyan Belediyesi, Bünyan Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğü ve Bünyan Ziraat Odası Başkanlığından oluşacaktır. Denetim merciinde belirtilen kurumların görevlendireceği uzman kişilerce oluşacak en az 4 kişilik komisyon tarafından gübreleme, çiçeklenme, hasat zamanı ve üretim aşamasında olmak üzere yılda 3 kez ürünün üretim metoduna uygunluğu bitki ve meyve özelliklerinin uygunluk denetimi yapılacaktır.

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Denetim merci hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.